

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru afișarea și inserțiunile a se adresa la
Administrațiunea tipografică arhidiecezane Sibiiu strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din cauza sântei sârbători a sântilor archangeli „Mihail și Gavriil”, Nru l procesim al fôiei nôtre în 11 Novembre c. st. v.

Sibiin, 6 Novembre, 1895.

În tòmna acêsta s'au făcut unele alegeri municipale în cercuri restrinse, și rezultatul a fost, că s'au ales mulți români și în cercuri de acele, cari până acuma erau prin neromâni reprezentate.

Impregiurarea acêsta nu a rămas neobservată de cătră presa din capitala Ungariei.

Au luat notiță aprôpe tôte diarele de pășirea românilor la alegeri în comitate, și cu ôre-care supărare au înregistrat faptul, că au eșit deputați români în adunările comitatense.

Voim să reflectăm unele și altele diarelor unguresci, mai nainte însă vom vorbi asupra faptului cu învingerile românilor.

Viéta nôtă în municipii a fost până acuma amôrțită, și numai ici-colea vedeam unele semne de viéta.

Congregațiunile comitatense puneau la cale afacerile comitatului, afacerile singuraticelor comune românesci, fără ca românii să-și valideze punctul lor de vedere, fără ca cel puțin să se fi dat în mod cuviincios espresiune vederilor românilor.

S'a manifestat o indolență pentru noi de tot păgubitoare aprôpe în tôte țera, și erau puține congregațiunile, unde se mai auziau și vocele românilor.

Pasivitatea decretată pentru alegerile parlamentare faptice s'a edus în viéta municipală, și s'a estins un indiferentism față cu afacerile nôtre publice din comitate, care s'a dovedit că pôte fi și periculos.

S'a stricat disciplina în sinul poporului noster, s'a rupt cu totul legătura firăscă între el și conducătorii

lui naturali, și conlocitorii nostri unguri au sciut esploata în al lor folos abandonarea poporului în cele politice.

Efectele rele noi nu le mai înșirăm aici, ajunge să spunem, că limba română, ca limbă protocolară s'a scos din tôte municipiile din Transilvania, excepționând trei, ajunge să amintim, că noi nu avem ampoliați la comitate, ajunge să amintim, că corupțiunea a ajuns așa departe, încât și notari români au mai avem în acele căte unul ca de mărturie, și și acestia numai printre compatrioții nostri sași.

Noi totdeauna am fost pentru acceptarea actualii base de drept public, totdeauna am fost pentru consolidarea forțelor nôtre în luptă.

Am fost pentru pasivitate pe tôte terenele. Pe noi nu ne-a spăiat frica, că vom fi învinși. Credința nôtă a fost și este, că noi în luptă ne oțelim, că luptând noi, poporul se adună sub stindardul nostru, cunoscându-și forțele, capătă încredere în sine, se disciplină, și astardul ținut, poporul s'însăm prada corupțiunii și înșelăciunilor de tot soiul.

Aveam în vedere timpuri mai bune, și cine este, care nu sperăză timpuri mai bune? aveam în vedere timpuri mai bune, și doriām ca atunci să luăm lupta cu forțe probate.

Moise din testamentul vechiu nu a fost bărbat de tôte dîlele.

Trecut poporul israilitean prin marea roșie, Moise l'a purtat ani 40 prin pustie, ca să se întărească, să se nască în el dorul de a ajunge la mai bine, mai mult, ca să móră aceia, cari mai cugetau la ôlele grase din robia Egiptului.

Tutul dela 1867 până acuma am fi voit noi să fie anii de probă pentru poporul nostru spre a-și cunoște forțele proprii, și a se deda și la luptă, dar mai pe sus de tôte de a puté resista demoralisării și momelelor.

Prin pasivitate l'am împins la momele, la demoralizare, l'am dat pradă neamicilor nostri.

Alegerile din tòmna acêsta ne pun în vedere activitatea și eliberarea poporului de sub influența străină.

Poporul român, doios de a eși din letargia de până acuma, a primit cu însuflețire signalul de activitate.

Stréns legat de conducătorii săi naturali, sub stindardul nostru național, poporul noster a dat dovești, că scie urma pe conducători.

Alegerile din urmă au scos români și în acele cercuri, cari până acuma nu au fost reprezentate prin români, și acesta este un progres.

S'au trezit românii, și acêsta nu este pe placul diaristiceii din Buda-pesta.

Înțelegem grôza diarelor din capitala țerei nôtre.

Când românii vor accepta actuala basă de drept, și din programul lor vor elimina acea, ce ađi nu e realizabil, când vor pune în practică vorbele actualului ministru Ardealului e un punct neesențial în programul romanilor din Ungaria, care având alte garanții de liberă dezvoltare, de bună seamă va dispărea din program; și cîm când vom accepta actuala basă de drept, și cu un popor disciplinat vom păși în activitate, atunci vom arăta și pe terenul alegerilor parlamentare succesul relativ, care l'am ajuns acuma în municipii.

Și acêsta supără mult, mai ales supără pe deputații Ardeleni, cari de odată cu pășirea românilor în mod activ, rămân fără pâne, rămân fără domnie.

Activitatea românilor pe terenul vieței municipale, succesele lor, cari au încântat presa română, pentru noi sunt numai avantgarda.

Va urma grosul armatei în alegerile parlamentare. Aici ne vom măsura forțele, pe cari încă nu le cunôs-

cem, despre cari însă credem, că resista, și vor resista și intimidărilor și corupțiunilor.

Dea Dumneșeu ea așa să fie!

Revista politică.

Din Turcia sosesc mereu sciri neliniștitoare. Silințele puterilor europene, ca să ajungă la o uniformitate în privința lor, cari sunt necesare pentru restabilirea ordinii turburate în Orient, găsesc în tôte părțile o apreciere justă și sunt motivate și interpretate în modul cel mai pacinic. Prospectul, că aceste silințele vor avea de rezultat buna înțelegere, este pretutindena salutat cu mare satisfacție; el deșteptă garanția, că se va afla o deslegare favorabilă și pentru imperiul otoman și pentru Europa. Argumentul remarcabil, cu care se motivează în Roma hotărîrea puterilor pentru o ingerință activă, argumentul, că puterile mari ar trebui să facă sfârșit unei situațiuni, care își bate joc de îndreptățile lor interese și de datorințele omenirei, nefiind ele conduse în acest cas de sentiment egoistic și nevoind ele să conturbe pe nimeni, — acest argument și-l pot însuși tôte puterile, cari au luat parte la pasul comun, ce s'a făcut. Durere, că au ajuns lucrurile atât de departe, că Turcia nu e în stare să domolească înrôgă. Că fi lipsesce ei numai voința sau numai puterea, sau pôte amândouă de odată, acêsta nu schimbă de loc situația. Cele mai recente sciri din Constantinopol spun, că situația în provincii devine tot mai periculôsă, și că, în sine, nu se mai verse sânge, ingerința puterilor a fost absolut necesară. Pelângă cea mai mare bunăvoință autoritățile n'au nici o putere spre a potoli între curđi mișcarea, care crește tot mai tare; curđii jefuesc și omôră într'un mod cumplit.

FOIȚA.

Clasicismul în scôlele medii.

— Studiu. —

(Incheiere.)

Cu aceste am ajuns însă la călcăiul lui Achile, este punctul cel mai gingaș, ce s'ar puté nasce în cas de controverse pentru susținerea sau eliminarea clasicismului. Latinitatea nêmului nostru, vor țice mulți, ne impune a fi și mai departe vechii aderenți și cultivători ai limbei latine, căci la din contră profanăm, trecutul gloriei a propărinților nostrii, desconsiderăm „Cetatea Eternă” și în sfârșit chiar și pe erovicarii nostrii! Fîresce că astfel motivând să presintă lucrul cu totul în altă colóre. Dacă studiăm limba latină numai din motivele atinse, o facem numai din datorința morală. Dacă din acêstă datorință o facem, să nu-i atribuim dar valôrea ce nu o are, și în consecuență să nu esagerăm în esces de zel din o simplă — fie și sântă datorință! E fapt, că noi nu putem raționa întocmai ca germanii asupra acestor cestiuni, căci eses de nôtre sunt de o altă natură față de limba latină, dar să nu uităm, că aceste interese actualmente nu mai reclamă studiul limbei „ca atare”, ci încap mai

bine, așa țicînd exclusiv, în cadrul istoriei și a filologiei comparative.

Ei bine, dacă din datorința morală voim a ne mai ocupa cu studiul amintit, să o facem, dar să nu ne permitem lux pe contul progresului nostru cultural! Nu e paradox, de a jertfi din stimă față de Paroicari pentru limba, în care ei au studiat, mai mult, decât pentru, limba în care ei au scris? Nu e argument de cea mai extremă infirmitate, de a se ocupa atât timp cu Tacit și Liviu și de a cunoște numai cu numele pe Sincai, Maior sau Miron Logofétal? Ôre dacă de 2—3 decenii încôce ne-am fi nisuit a fi mai autonomi și a ne ocupa mai mult cu produsele nôtre proprii, nu ar avé întrêga nôtă mișcare culturală și socială de vor o altă noimă? Sunt sigur, că nu-mi voi respunde mulți cu: nu!

Cu grêca ne umblă și mai rêu. Greutățile sunt mai mari, interese nu ne deobligă a o propune sau a culta. Arareori te vei întâlni cu un abiturient, care să cunoască literatura grecêsă-clasică, țicem bunăoră numai pe Sofocle sau Enripide, — și dacă scie ceva, nu s'a pricopsit din original.

Trebuie să căutăm deci mijlôce de a îndrepta aceste rele, ce s'au încuibat la gim-

nasii în mod inconșiu și mecanice în organismul instrucțiunei. Acêsta am puté-o face noi români, nu din dorința de a ne crea deocamdată scôle unitare, ci pentru de a ne țigriji de progresarea culturai naționale, — a) prin restrîngerea studiului limbilor clasice la un număr mai mic de ôre și schimbarea totală a modului de predare; b) prin estinderea celorlalte obiecte de valôre asupra ôrelor astfel economisate.

Să ne declarăm deci de adicți ai reformatorilor germani! Nu vom scôte însuș pe dênșii cu deocamdată din mijlocul nostru ca „iubiții clasici”, avînd ca români încă nițică lipsă de ei, dar le vom da mai puțină atențiune. Vom învêța din limba lor numai lucrurile cele mai elementare și anume numai cât să recere dela noi, ca ômeni culți, pentru de a cunoște natura limbii nôtre materne, din ei înșii respect. literatura lor și în deosebi a elevilor, — dacă e vorba să (în vîțăm ceva la gimnas — să ne îndeltecim a o face cu ajutorul traducerilor bune, cum țice exclusiv prin ele, fie acêste în cas de lipsă și din o limbă modernă cunoscută. Astăđi avem și noi câte un bun traducător, ér germanii au în abundență! Acêsta trebuie să o facem din punct de ve-

dere practic, cu tôte că pe cei mai mulți i-a durea a-și închipui o altă stare a lucrurilor, dar trebuie să ne facem loc la gimnasii pentru celelalte studii mai fructifere, cari ne vor feri de superficialitate. Locul adevărat al clasicilor este în aulele Universităților, unde singur au să-și valideze valôrea lor și unde ne țigriji și puté străluci și fertiliza și mai departe, servind ca isvóre bogate bărbaiilor de sciință, celor cu cultură deja formată!

Restringînd noi astfel studiul limbilor clasice, ce am făcut? L'am scos pe elev din aerul nebuloz al vieții anticé păgâne și i-am dat teren real, învîțîndu-l în viața lumii moderne-creștine; în loc de noțiuni compuse și nemărginite de îndepărtate i-am dat noțiuni clare, mai apropiate și mai accesibile pentru mîntea lui. Tôte celelalte obiecte de învîțămînt ne stau spre acest scop la dispoziție, cari aplicate fiind rațional vor aduce belșug de rôde culturală, dintre cari unele cu privire la cultura formală, ear altele la partea etică ideală. Nu-mi este intențiunea de a accentua influința fiesce cărui obiect în special, căci prea așa merge departe în espunerile mele, voiu însușe unul la suprafață, studiul religiei!

Acest studiu a devenit deja de multișor fétul cel mai negles, cenușotca gimna-

Numărul jertfelor, cari au căzut în măcelurile din Anatolia trece peste 10,000. Stând lucrurile astfel, natural că în fața momentului cestia reformelor a trebuit deocamdată să fie lăsată la o parte, căci stadiul, în care se găsește ați situația, cere ajutor imediat și extraordinar.

Presentarea flotei europene în apele levantine pôte, pelângă binefăcătorea presiune, ce-o va exercita asupra hotărârilor din Jildiz-Kiosk, să mai aibă și acea bună urmare, că înspăimântă pe fanaticii fără margini, cari sunt un biciu pentru armeni și un pericol pentru toți creștinii și că încurajază și pe autoritățile, să-și încorde puterea, care le-a mai rămas și să facă pace. În ce direcțiune vor apuca dispozițiile viitoare ale puterilor acum după prezentarea flotelor, până astăzi nu se știe; ele sunt încă obiect de discuție. Lordul Salisbury a făcut o mică alușiune în vorbirea sa dîcînd, că nu pôte proroci, ce vor face puterile; el crede însă, că ele sunt hotărîte să procedă în comun acord în toate cestiile, cari privesc imperiul otoman. Această comuniune este în sine o garanție pentru aceea, că în pașii puterilor nu se va ținea cont de nici un alt scop lateral sau separat, ci numai de scopul general european; mai departe comuniunea e o garanție și pentru aceea, că în viitoarele măsuri nu va lipsi cătuș de puțin spiritul moderării. — Bine ar fi, ca amestecul puterilor europene să termine cu pace cât mai curînd turburările din Orient, cari țin acum de atâtea săptămîni întrîga Europă într'o continuă agitație!

Este surprîndător ecoul, care l'a avut în Rusia răspunsul dat din partea principelui Ferdinand al Bulgariei. Cele mai însemnate diare rusești găsesc în aceea, că principele Ferdinand a promis botezul ortodox al moștenitorului Boris, cel d'întâi pas pentru delăturarea piedecilor, cari stau în cale împăcării Rusiei cu Bulgaria. Astfel scrie „Nowoje Vremja“, că principele Ferdinand a priceput perfect sensul comunicărilor, cari i s'au făcut din partea deputației bulgare. Consecințele vor fi, că botezul prințului Boris va deschide calea pentru evenimente, cari vor schimba din fundament relațiile actuale ale Rusiei cu Bulgaria și cu guvernul bulgăresc. Până la recunoșterea formală a principelui Ferdinand din partea Rusiei ar mai fi încă o cale lungă, pentru că această recunoșcere e posibilă numai ca un pas colectiv al puterilor signatare, care cere multe pertractări diplomatice. Cestiunea botezului însă ar putea totuși simplifica

purtarea preventore a Rusiei și în cauza recunoșterei. Ca să se restabilească peste nôpte relațiile normale d'între Bulgaria și Rusia, întrerupte de atâți amari de ani, e cu neputință. Acestă însă nu împedecă, ca speranțele, cari le-au adus cu sine Metropolitul Climent et consortes să se realizeze mai curînd sau mai târziu.

Tot amintitul diar ruseesc dîce despre politica Rusiei următoarele lucruri interesante: „În toate părțile imperiului moscovit lumea e iritată contra armenilor bogați și ambițioși; pretutindenea domină părerea, că Rusia n'ar jertfi nici un os de soldat în favorul armenilor. Dacă le merge armenilor în Turcia atât de rău, ce ne interesează pe noi? Ne merge nouă așa de bine, încât să sărim într'ajutorul acestui popor mic, nouă de totului tot strein? În ajutorul acestui popor, a cărui capi visază de restabilirea imperiului armî și de alungarea rușilor din Caucaș? Rusia are trebuința de pace, de o pace durabilă și tare. Ori ce fel de răsboiu însemneză pentru Rusia ruină.

Noi, ce-i drept, avem trebuința de o politică esternă activă, însă această trebuie să aibă totdeauna în vedere, ca să susțină pacea și să cultive bune relații cu cele d'întâi puteri continentale, mai vîrtos însă cu Franța și cu Germania“. Bine scrie „Nowoje Vremja“ și frumos; noi însă nu-i prea credem: Rusia fără politică de cucerire nu pôte trăi; pacea li e pe buze, în inimă însă răsboiul, care se i deschidă calea spre Constantinopol și se împlinescă în chipul acesta politica moștenită și respectată cu atâta consecuență dela Catharina II încôce. Face și fôia muscălescă pe al schlau — Maier!

Diua de 14 Novembre a fost o di critică pentru cabinetul de astăzi al Franciei în frunte cu Bourgeois. Un deputat a adresat o interpelare în sensul, că ce are de gînd să facă guvernul cu legea, care a luat juraților dreptul de a judeca în cestiile politice. În Franța adecă s'au adus de mai nainte legi contra anarhistilor, legi, cari au luat de sub jurisdicțiunea curților cu juri crimele politice. — Să vede, că au obvenit casuri, în cari jurații au achitat pe anarhisti; acesta trebuie să fi fost motivul legilor de mai sus. De altă parte e clar, că cestia anarhistilor și legilor, cari se ocupă cu ei, sunt pentru parlamentul francez cestiile fôrte delicate. Ba unii d'între deputați folosesc chiar astfel de discusiuni, ca să facă dificultăți, eventual să trântiască guvernul. Să vede, că Francezilor așa le

place, ca guvernele să se schimbe după 3—4 luni. Destul, că după o lungă și înflăcărată discuție Bourgeois a declarat, că legile anarhistice sunt legi excepționale, cari nu pot dura în veci. Va veni momentul, când guvernul va propune delăturarea lor. Astăzi însă această oră n'a sosit. Guvernul va mai examina încă odată cestiunea înainte de terminarea perioadei legislative, ați însă e imposibilă delăturarea, ba chiar și vreo schimbare în legile anarhistice! Camera a votat (347 voturi contra 87) încredere guvernului! — Va se dîcă francezii încă tot nu-s asigurați contra anarhistilor. Urită bôla socială, să nu fi tu sigur cu viața de ați pe mâne. Și când te gîndesci, cât de departe a ajuns cultura intelectuală la francezi, când te gîndesci, că cu totă cultura asta intelectuală anarchismul a ieșit între altele și din totala lipsă a sentimentului religios — rezultatul orî și cărei educații și școle „neconfesionale“, — mai că-ți vine să dîci: De cât o cultură înaltă și nefericitore, fără basa mîntuitoare a religiunii, concentrate în iubirea cătră biserică, mai bine nici una! Ce bine ar fi, dacă toți ômenii și mai ales noi, românii, am învăța din „tristele“ experiențe ale altora, numai și numai pentru binele nostru propriu, să ne cinstim și iubim biserica, pe preoții și archiereii nostri!!

În Sâmbăta trecută la ora 1½ p. m. li s'a publicat studenților din Agram, acusați în cunoscuta cestiune a stégului, sentința. Observăm, că ei au fost cu totul 53 de inși; cu toții au fost solidari; 4 dintre ei au fost achitați, iar ceilalți 49 condamnați: Unul (Radici), cel mai înverșunat la 6 luni, 3 la 5 luni 2 la 4 luni, toți ceilalți la câte 2 și 3 luni temniță ordinară.

Ce fac Vienezii?

Spun martori oculari, că după a doua ședință a consiliului comunal, care a reales ôrași pe Dr. Lueger, ca primar, portretul acestuia a fost împodobit de nenumărate femei cu o colônă de spini! În prăvăliile de mode din suburzii se vînd, ca cei mai noi articoli de modă, brățare, inele etc. cu chipul „tribunului“. Într'un galantariu al unei prăvălii mari este espus bustul Drului Lueger, încunjurat cu fel de fel de embleme mîndre și cete de cete de femei și fete admirabile ôre întregi trăsurile feții „frumosului Carol“.

„Pester Lloyd“ observă: „Aceste brățare, acest bust etc. esplică în mare

parte acea popularitate, de care se bucură candidatul de primar de atâtea vreme în Viena, în acea Vienă, care trăiesce de ați pe mâne și care ori-ce altceva face numai cult de persône și eroi nu. Nu totă Viena face acest cult, ci numai cu deosebire femeile vieneze din classa de mijloc. „Frumosul Carol“ e divinizat de femei. Mare, puternic, cu o barbă plină frumôsă și nêgră, cu ochi vioi, cu voce sonoră, Lueger le aduce aminte sufletelor de — Gambetta și încorporază tabloul „tribunului poporului“ așa cum și-l formeză fantasia femeilor. Femeile jôcă un mare rol în viața astorfel de tribuni, nu atât ca scop, ci ca mijloc spre a ajunge la scop. Esistă agitațore mai bune, ca păzitoarele vetrei familiare?

Multe din purtarea lui Lueger sunt a se atribui femeilor. El influențază asupra fantasii lor, nu asupra minții bărbaților lor; această se plêcă apoi de sine. Vorbirile lui din urmă sunt din acest punct de vedere fôrte caracteristice. Frasa despre „sêrmăna Austrie apăsată“, despre „lupta curagiului neînfrînt“, sau afirmațiunea: „Eu voiu peregrina din sat în sat, din oraș în oraș, ca să predic lupta“ — sună, ca o vorbire din evul mediu. Când auți așa ceva, te transpuni pe vremea revoluțiilor țărânesci sau rêsboielor religioșe

Astăzi însă astea toate sunt numai un teatru și trebuie să te miri, că tot se iau în serios.

Aceste vorbiri au fost adresate în linia dintâi femeilor, însă au fost rostite de bărbați — și, *mirabile dictu*, găsesc ecou și aprobare. Și totuși e întregul debut al lui Lueger un anachronism. Fiecare anachronism se rêsbnună însă. Și Lueger se va convinge că la finea sec. XIX nu se mai găsesc loc pentru astfel de ștengarii, cari vreau să prăvălescă lumea în flacări, pentru că ambiția lor personală nu găsesc satisfacție. Astăzi nu pot nici chiar împêrații și regii să-și satisfacă ambiția tot lăuna după placul lor, trebuie să țină cont de împregiurări, — și un avocat neînsemnat vrea să-i spună lumii, că se prăpădesce, dacă nu se va face el primar! *Tant de bruit pour une omelette!* (Atâtea șgomot pentru un omlet.)

Espressionile lui Lueger mai dovedesc încă ceva. Ele dovedesc că acest om suferă de o inchipuire, care — cum se dîce prin Viena, — nu mai e lucru frumos. Așa cum se presintă el, e un anachronism personificat, însoțit cu grandomanie

Nu esistă nici un nebun, care să nu găsescă un nebun și mai mare, însă stratele sociale, pe cari se basază Lueger, sunt prea ușore și prea prac

sialui, și natural că multora le-a pără cam curios îmbrăcarea din nou a acestui fêt cu o haină dêmă, precum curioșă le-a fi pêrut și idea despoierii clasicilor de atenția ce le-am dat-o. Dar așa e! Trebuie să facem din nou accesibil tinerimei izvorul de apă vie, de sublimă idealuri: creștinismul, ceddîndu-i la gimnas locul ce-i compete în o comunitate creștină modernă! Sîrșitul secolului nostru este timpul materialisării, dar cu toate acestea vedem în lumea spirituală o puternică reacțiune în contra acestei tendințe a timpului. „Inundați țara cu evanghelii“, scria radicalul V. Hugo cătră prietini sei. „La science a perdu son prestige, et la religion a reconquis une partie du sien“, — scria Ferdinand Bruntiere în „Revue des deux mondes“. Realistii germani numesc gimnasiul clasic, cloacă de corupțiune și pretind timbrul creștinesc în științele matematice și naturale, arătînd că naturalisti ca Newton, Kepler, Leibniz, Laplace, și alții au fost înzestrați cu o natură profund religioșă. Nu de mult am avut prilej a vedea în țara noastră manifestări generale în potriua tendințelor destructive, îndreptate în contra baselor etice a cultorei nôstre naționale.

În anul acesta și-a scris profesorul Dr. Wilhelm Hacke din Jena cartea sa epocală „Die Schöpfung des Menschen und seiner

Ideale. Ein Versuch zur Versöhnung zwischen Religion und Wissenschaft“. (O încercare de împăciuire între religiune și știință!!...) Vedem că și în literatură, apoi în artă în general se simte un curent religios, ici colo ca o nuanță de misticism, mai puțin la noi, mai mult însă la germani și englezi. Vedem că lumea științifică se nisuesce a dovedi, că între religiie și știință deosebire nu e, resp. nu ar trebui să fie, și că această (religia) trebuie ridicată la demnul ei nivel.

Toate acestea sunt dovești, că în contra materialisării e în paralelă desvoltare un alt curent, ce-și are sorgintea în religiune. Și fiind că acest curent are să pornescă din gimnasiu, să dîcem, că e timpul suprem a ne ocupa la gimnas mai mult cu Iisus și credința creștină. Cât de mic ne va părea elasicismul în fața acestui studiu, și cât de puțin fi vom simți lipsa la gimnas! Natural, că numai atunci, când ne vom lăsa de a purcede și aci mecanic! Studiind în felul de până acum ușor putem devia, provocînd și promovînd prin acest studiu — acum înmulțit — mîrburi sociale, ca semidoctismul, bigotismul, iesuitismul și altele. Nu vom mai memorisa deci istoria biblică și bisericescă, catechismul și altele pentru de a putea dîce, că am tratat la gimnas religiune, ci vom purcede rațional și

liberal — între marginile permise. Dacă ne propunem a priori, ca prin studiul religiunii să dovedim nevalôrea studiului limbilor clasice, o putem ușor. Avem să arêtăm tinerimei în locul sclăviei, a jugului apăsător și a desolării sociale pe de o parte, apoi în locul desfrânării și a îmbuibării pe de altă parte, demnitatea omenescă ridicată prin creștinism la nivelul ce-i compete. Dacă vom face astfel, dacă în locul lui Fedon și Kriton, pe cari în limba lui Platon nu-i înțelegem și nici în altă limbă nu tocmai, vom ocupa cu filosofia creștină, depusă în evanghelii, dacă în locul lui Themistocle, Pericle et tutti quanti vom face cunoscut elevilor pe martirii credinței, — am satisfăcut chemării nôstre de cultivători a minții, cât și a inimii prin religiune și vom fi în deajuns recompensați pentru despărțirea de cătră vechii prietini ai gimnasiului.

Cu aceste îmi încheiu puținele mele reflexiuni, cari cred că formeză vocea a mai multora dintre noi. Sunt cuprinse în aceste idoi nouă, de cari eu sînt perfect convins și dela a căror punere în acțiune singur aștept potențarea progresului nostru cultural. Firesce că cele mai multe sunt numai fragmentaric indigetate și au lipsă de lămuriri, cari reclamă spațiu și asupra căror cred, că va trebui să revin cu alt privilegiu. Sciu că formarea planului de învățămînt la șco-

lele medii atêrnă în partea esențială dela „pedagogii din centru“, dar am accentuat că mișcarea trebuie să se încêpă de jos în sus și că e timpul suprem să se facă. Sciu mai departe că ori ce ideie, cu tendința reformatorică este fôrte rece primită de cei ce nu au cunoscut o și studiat-o, și că noi românii suntem fôrte conservativi și scrupuloși îndeosebi în o cestiune atât de sublimă ca această! Am cređut cu toții ca într'o dogmă în tesa, „Si cadet Roma, cadet mundus“, și e firesc, ca să ne supêram chiar pe cel ce se încêrcă a ne abate dela vechia credință. Ei, fie-care cu credința sa, — dar pentru aceea, Roma vechiă tot va cădea dela gimnasia, fără ca lumea să pêrdă ceva, precum și Athena a capitulat, căci numărul acelora cari o împrejmuiesc, pentru de a o lua cu asalt, creșce din di în di, și murii ei îmbêtrâniți și mohorâți au în evrînd să cedeze instrumentelor create prin invențiile moderne!

Fie-ne deci spre admoniere, să ne îngrijim de bun material, ca la timpul sêu să avem cu ce ne clădi în sinul nostru o cetate nouă română, din care să se verse bogata cultură națională asupra poporului nostru!

Ilarie Chendi.

tice, ca să se țină strins multă vreme de o nebulie. În Franța ar fi pōte un Lueger, așa cum s'a „descoperit“ el în timpul din urmă, mai multă vreme posibil, însă nu în Austria, și cu atât mai puțin în Viena. Impērația lui nici nu va fi mult timp încă din lumea acēsta. Micii industriași — sim-burele armatei lui Lueger — sunt cei drept încăpăținați, ceea-ce se esplică și din aceea, că între acești vienezi s'ē găsesc cu deosebire Boemi, a căror glavă tare e proverbială, însă tocmai acești ȳmeni practici, cari sunt obi-cinuți s'ē și faci socotēla, vor sci calcula, ce avantagii le pōte aduce lor sacrificarea pentru Lueger. Lueger repre-sintă pentru ei unele ușurări econo-mice, pe cari li le-a promis. Cāt timp nu era sigur, că nu va deveni primar, ei au ținut tare la el. Astăzi, când Lueger, ca candidat de primar e pus la o parte, cade și momentul cel mai important al legăturii lor. Celălalt mo-ment, ură comună contra jidovilor, s'a prea usat și altele atașamente între Lueger și aceste pēturi sociale nu mai esistă. Trupele ajutătoare ale lui Lueger — micii ampioiați — contau de ase-menea la ameliorarea stării lor econo-mice, promisiune făcută lor din par-tea lui Lueger. Acēsta ameliorare s'ē pregătesce deja de acum din partea guvernului și fără Lueger, și senti-mentul dinastic îi pune funcționarului alternativa, s'ē alēgă între impēratul și — agitatorul.

Încă un al treilea factor a jucat un rōl mare în agitația lui Lueger. A fost biserica. Va tolera astăzi biserica, ca acela, care după sentința oficială „lucrēză con-tra voinței corōnei“ s'ē fie pro-movat și spriginit de preoți-meia mai de jos? Cāt timp a esistat legenda sau mitul, că agitația lui Lueger „sus“ nu e vēdută rēu, superiorii bisericei au putut s'ē și închidă ochii. Astăzi trebuie s'ē și-i deschidă.

Sub întrebare trebuie s'ē vină și spriginirea lui Lueger de unele cer-curii aristocratice. Aristocrația austriacă este totuși în cea mai mare parte di-nastică; s'ē lupte ȳre un Lichtenstein mai departe contra espresii voințe a corōnei?

Neintărirea lui Lueger, disolvarea consiliului comunal din Viena de o parte, și de altă parte cele din urmă vorbiri ale agitatorului au luminat si-tuația. S'ē scie acum, ce vrea corōna, și ce urmăresce Lueger. Din punctul acesta din urmă de vedere, nu trebuie uitat, că tōte aserțiunile lui Lueger tind într'acolo, ca s'ē faci din sala consiliului comunal al Vienei un fel de cāmin central de agitație. Din Viena s'ē se lătiască agitația în tot imperiul. Tot așa ceva am esperiat noi în Franța după rēșboiul germano-francez. E de observat și aceea, că organele lui Lueger predică pe față doctrina partidei național-germane, după care Galiția are s'ē se despăr-tă de stat și s'ē ia o poziție separată. Acest fapt dovedesce, că partida lui Lueger stă cu mult mai mult, decât s'ar crede, sub influința partidei na-țional-germane.

Tōte aceste aparițiuni aruncă asupra figurei pestrițe a „tribunului popular“, o lumină de tot proprie. Până de cu-rēnd n'am fi ținut lucrul acesta cu pu-tință în Austria, astăzi înțelegem, pen-tru ce se entusiasmēză femeile pentru o figură atât de fantastică. Cu atât mai mult au bărbații datorința s'ē fie cu grije!

Până aci țiarul guvernamental din Pesta „Pester Lloyd“.

Am amintit în mai multe rēn-duri în fōia nōstră, că din cauza ale-gerii de primar a drului Lueger, pressa semită și filosemită, scupă foc și scrie articoli, cari te fac, s'ē dubi-tezi în seriositatea, ce și-o arōgă. De o parte, ca s'ē arētăm cetitorilor no-

stri un astfel de articol, care încă nu e model, ci e fōrte moderat; de altă parte, ca s'ē i ținem în curent, pe cât s'ē pōte, cu cestiile, cari inter-esēză lumea astăzi, am tradus arti-colul de mai sus, publicat în „P. Ll.“ sub formă de corespondență din Viena.

Trei sunt cestiile, cari preocupă ađi opinia publică din statul nostru: Cestia orientală și cestia studenților din Agram, despre cari am relatat în „Revista politică“ și cestia antisemitismului din Viena, pentru a cărei ilustrare am reprodus în traducere articolul din „P. Ll.“.

S'ē-l esaminăm puțin. „Pester Lloyd“ atribue succesul lui Lueger: 1. Frumō-ei sale persōne; 2. Micilor in-dustriași; 3. Micilor funcționari; 4. Clericaliilor din Viena. După ce îl per-siflēză într'un mod necuviincios și de-jositor, s'ē măgulesce cu speranța, că nefiind întărit Lueger de primar, tōtă lupta antisemitismului e perdută. Și ca s'ē justifice acēstă speranță amăg-itōre amestecă adeseori și influința co-rōnei. Mai mult își varsă focul țiarul din Pesta asupra femeilor din clasa de mijloc, despre cari crede el, că dirigēză pe bărbații lor!

Noi nu suntem atât de opti-miști, ca cei din Pesta și credem, că ei au judecat situația prea ușor, de aceea le am numit speranța lor o speranță „amăgitoare“. Nouē ni s'ē pre-sentă lupta din Viena, ca o luptă religioasă încinsă între „creștini“ și „evrei“. Causa acestei lupte sunt cei din urmă adecă ovrei. În timp de 100 de ani, cât au fost ei în fruntea comunei, au „monopolizat“ tōte resursele de venit ale comunei pentru correligionarii lor. În chipul acesta „funcționarilor mici“ din Viena, cari mai toți sunt „creștini“ a trebuit, se le mērgă tot mai rēu, „Miseria“ provenită din necăștigul bărbaților a trebuit s'ō simță mai mult femeile lor, căci acestea duc grijea casei.

Femeile deci au trebuit s'ē de-vină și mai antisemite, decât băr-bații; e sciut lucru, că în sentimente că peste tot ele sunt mai tari, decât aceștia. Lueger, om cuminte și deștept, a vēdūt, unde țace adevērata bubă. S'a pus în fruntea creștinilor nemul-țumiți și s'ē răciți de ovrei. le-a promis acestora ameliorarea sorții lor și prin acēsta s'a făcut plăcut lor și mai ales femeilor acestora, cari simțiau mai tare miseria. Nu e deci nici o surprindere cultul lui Lueger; este un lucru natural!

Lupta din Viena deci presintă două părți: 1. O parte socială, revolta micilor industriași și funcționari — jefuiți prin camete mari de ovrei. 2. O parte religioasă, revolta crești-nilor contra dușmanilor lor, cari în tōte părțile îi speculēză. S'ē înțelege de sine, că biserica, la care face apel „P. Ll.“ s'ē și deschidă acum ochii și s'ē nu mai lucrēze contra voinței corōnei, că clericaliilor trebuiau și trebuie s'ē fie pe partea creștinilor. Ace-sta încă e un lucru natural.

Se vedem acum, dacă e îndrep-tățită speranța dlora „Pester Lloyd“, că antisemitismul va trebui s'ē se re-tragă. Noi țicem, că nu, și iată de ce:

Drul Lueger, după caracterul lui întreg, va lupta și mai cu foc. Cleri-calii trebuie eo ipso, s'ē fie cu creștinii totdeauna. Despre industriași mici, cari sunt cu deosebire Boemi, însuși „P. Ll.“ țice, că au glavă tare, sunt încăpăținați, prin urmare nici ei nu se vor schimba. Funcționarii cei mici pōte că vor fi mai domoli, pentru că le promite guvernul ameliorarea stării lor. În fine „pe Carol cel frumos“ nu-l pot face cei dela „P. Ll.“ mai urit și mai puțin entusiasmă pentru „causa creștinēscă“.

Tōte acestea sunt probe, că lupta socială și religioasă a antisemitis-mului, câtă vreme ovrei explotēză și la noi, ca în tōte părțile pe creștini,

trebuie, s'ē mērgă înainte. Și dacă în curēnd nu va triumfa, dar o dată tot trebuie s'ē învingă.

Sfânta cruce a creștinilor, care s'a arētat și lui Constantin cel mare, mult înainte de Evul mediu, are mare, fōrte mare putere și în secolul XIX. Înainte deci, le țicem noi fraților creș-tini, căci pe semnul crucii stă scris în totdeauna: „In hoc signo vinces“. Creștinul trebuie s'ē iasă învingător!

Un om evlavios.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Din cercul Hunedōreila 1/13 No-vembre 1895.

Stimate Dle Redactor!

Biserica nōstră gr. ort., a fost unica biserică „națională“ în Ungaria, a cărei necasuri „cine le va spune Dne“, care dela început, și până și în zilele de astăzi numai lupte și ēr lupte și-a putut, și-si pōte înregistra în istoria „sa“, dar nu lupte pentru „Dnii și mă-riri“, ci lupte morali pentru „drept și libertate“.

„Și când întrebuițez terminul „biserică națională“, constat, că nici când n'a luptat biserica izolată de națiune și nici națiunea singură fără biserica sa. Așa este și a fost la noi românii greco-orientali și eu afirm, că astfel e bine, când interesele bisericei cu ale națiunii sunt unele și acelēși, au un scop și un destin comun.“

Lucrul e lămurit dară, că preo-țiimea nōstră a fost și trebuie s'ē fie conducătorii poporului în biserică și afară de biserică. Astăzi biserica și națiunea numai preoțiimeia pōte mul-țami, că e unde este, ba eu țic „sta-tul“ însuși are s'ē fie recunoscător preoțiimeii nōstre, că dēnsa cu zel ne-obosit a instruat și instrueză popo-lul s'eu în supunere și credința ne-strămutaveră cătră „patrie“ și „tron“, îndemnându-l a fi moral și cu reve-riță față și cătră cele mai mici legi ale statului — și cinstelnic față și cu cel mai de jos ampioiat, ēr prin cuvintele clasice ale sftiei scripturi: „Dă impēratului ce e al lui, ear lui D-țeu ce este al lui D-țeu“ îl face un popor de o ordine „esemplară“.

Acuma însă s'ē revin la obiectul ce voiu al suleva în corespondința mea:

Mărți în 24 Octobree (4 Novem-bre) a. c. s'a ținut alegere de mem-brii în „congregațiunea“ din cercul Hunedōrei, cu centrul de alegere în „Răcasdia“, și trebuie s'ē ai inimă de pētră a rețacea și a nu da în publi-citate rezultatul acestei alegeri „triste pentru români“.

Inima te dōre, când iei actele în mână și te convingi, că din cercul acesta atât în trecut cât și acuma nici un român nu e ales de membru în reprezentațiunea comitatensă, deși ro-mânii alegători sunt în majoritate pre-ponderantă, ēr prezenți la alegere ca și altă dată și acuma s'au prezentat în mod corespunșător.

Acuma mē va întreba cineva, și cum de totuși n'a reușit nici un ro-mân?, ēr de i voiu spune, va țice rēu destul, și ērăși rēu, căci dintre șapte preoți prezenți singur preotul din Zlasti, Leontin Ungur s'a luptat cu tōtă ener-gia, pentru a scōte și români aleși, ēr ceialalți se țineau de fracăul nota-riilor unguri și căscau gura după „se-dulele“ acestora; singurul menționatul paroch gr. ort. îndemna poporul român, dându-i esplicări drepte, căci ob-servase, că poporul era intimidat de notarii s'ei, ca s'ē voteze cu dēnșii și nu-l putea reținea dela „tonul“ sau ochii acelor doi jandarmi, cari erau ațintiți la dēnsul, veți Dne — Dnul pretor avea lipsă aci și de jandarmi.

„Singur lupti, singur rēmâni“ fie-le spre onōrea celorlalți preoți prezenți la acēstă alegere,

Permiteți-mi, d-nule Redactor, am uitat s'ē amintesc, că s'au ales și doi români: Dnul Pretor și un „notariu“. Acuma, că totuși avem doi români aleși ca membri în congregațiune și că aceia vor lucra pentru națiunea română mai mult ca nimică, o las la aprețierea onoratului public, apoi drept au — sunt oficiali — halal de națio-nalism, dacă n'am ce mânca, românul e sărac, nu-mi dă“.

Am s'ē amintesc și aceea, că no-tarii unguri s'ē puneau pe rēnd la lo-cul cel din găcițōre „nici în casă nici afară“ și cu ton aspru cereau ședu-lele dela alegătorii români schimbân-du-le cu altele de ale lor.

Spre încheiere am s'ē observ, avem lipsă de preoți harnici! Nu voiu s'ē însinuez pe unii preoți, căroră le lip-sesce acēsta, ceace au documentat la această alegere. — Altcum un lu-cru trebuie s'ē constat, cu de ace-ștea pōte ne vom mai întâlni, căci avem pe la cursul estra-ordinar în Sibiu, cari din cantori vor deveni preoți, ēr unii învățatori, substituți alt-cum, dar „harnici“, sub unele și alte preteste s'ē resping dela acest curs.“

Incheiă astfel: „Perirea ta din tine Israile.“ „Dreptul“.

Noutăți.

Iubilen. Astăzi se fac serbările din incidental puneri în pensiune a fostului di-rector seminarial Ioan Hannia. La sânta li-turgie a cătat corul compus pentru acēstă festivitate din membrii bărbați ai Reuniunii române de musică din Sibiu, sub conduce-rea dlui Dima.

Liturgia o a celebrat profesorul semi-narial Ioan Ghibu.

Din afară s'a prezentat un public re-spectabil mai ales s'au prezentat preoții și învățatorii noștri, fōști elevi ai domnului di-rector Ioan Hannia.

La banchetul de sēră s'au insinuat aprōpe la 100 persōne până acuma, între cari și dame multe.

Serbarea promite a fi o frumōsă mani-festare a bisericeii nōstre pentru fostul di-rector seminarial, care aprōpe o viēță în-trēgă a petrecut crescēnd pentru poporul român buni preoți și vrednici învățatori.

În numărul procsim vom aduce detaiuri.

Gimnasiul nostru din Brașov amenințat. Un țiar magiar din Brașov publică scirea, că în cercurile ministeriului de culte se ocupă ȳmenii cu idea de a închide gim-nasiul nostru din Brașov.

Ne-am informat din loc competent, și ni-s'a spus, că până acuma dela ministru nu au sosit indicii în direcțiunea lansată de țiarul din Brașov.

Vor fi mulți, căroră gimnasiul nostru din Brașov le va fi spine în ochi, și între acestia vine tacsat în locul prim curentul șovinist de ađi. Guvernul însă, așa credem noi, va trebui s'ē mediteze mult înainte de a pși la asemenea mēsuri radicale.

Advocat nou în Sibiu. Ni se scrie: Am onōre a aduce la cunoștința onoratului public, cumcă mi-am strămutat cancelaria advocațială din Orștie la Sibiu strada Po-plăcii cea mică (Bruckentalgasse) Nr. 28. Dr. A. Tincu, avocat.

Sciri de bucurie dela curțile orto-doxe. ȳdiarele ne-au adus scirea, că impē-rătēsa Rusiei a dat nascere unei prinsese, căreia din botez i s'a dat numele Olga.

Părintele fericit al nou născutei, țarul Rusiei, a vestit poporului seu bucuria sa, și nascerea prinsesei o consideră ca mareno-roc pentru familia impērătēscă.

A doua ții după evenimentul din Ru-sia ne sosese scirea despre o nouă noro-cire la curtea din Sofia. Prințesa Bulgariei a dat nascere unui principe, căruia din botez i se va da numele Kiril.

Loterie.

Sâmbătă, în 16 Novembre n. 1895.

Viena: 9 52 88 75 16
Timișōra: 46 56 71 13 89

Nro. 308 p.

[203] 3-3

CONCURS.

Pe baza aprobării Prea Venerabilului nostru consistoriu arhidiececan dela 12 Septembrie 1895 Nro. 5929 B. și a conțelegerei cu comitetul parochial se publică concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericăscă de clasa III Stoiceni din protopresbiteratul Solnocului cu termen de 30 de zile dela prima publicare în diarul „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt 169 fl 50 cr. v. a. staverite în sinodul parochial din 13 August a. c.

Doritorii de a ocupa acest post se-și trimită cererile lor concursuale cu documentele necesare la subscripșul oficiu până la terminul convenit.

Cupșeni, în 10 Octobree 1895. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului din Cupșeni.

S. Cupșa, protopresbiter.

Nr. 387.

[204] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de cl. III-a din Suplac, în tractul protopresbiteral al Murăș-Oșorheiului, se escrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch dau suma de 370 fl. v. a. pe an.

Informațiuni detaiate despre această parochie se pot lua la fața locului și la subsemnatul protopresb. tractual.

Competenții își vor trimite cererile lor în regulă instruite conform legilor noastre bisericesci la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M.-Oșorheiului.

M.-Oșorhei, 20 Octobree 1895. N. Maneguțiu, protop.

Prăvălie mare de vinuri spaniole VINADOR

Hamburg

Viena

Medic-Malaga Sect, Sherry Heres de la frontera, Lacrimae Christi, Muscat Lunel, Ausbruch de Ruster, Cognac franțuzesc, X X X X X X V. S. O. se găsesce în Sibiu la domni **Franz Jahn fii**, ulița urezului 2 — și pi-ața mică 31.

Deposit de vinuri în sticle albe ca zăpada din calitățile

VINADOR

se află în Sibiu în Cafeneaua Lázár, în Cofetăria lui Frenz și la Hotelul „Impăratul Romanilor“, ér în S.-Sebeș în spițeria lui Joh. T. Gross.

Ne rugăm, se Vă uitați bine la marca Vinador, precum și la marca sigilului recunoscut prin lege pentru-că numai atunci se dă cea mai deplină garanță pentru absolută originalitate și bunătate

[200] 3-3

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIU.

A eșit de sub presă:

[207] 1

CALENDARIU pe anul visect dela Christos 1896.

Anul al patruzeci și cincilea.

Prețul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vândători nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — Calendariul (julian și gregorian, cu însemnarea exactă a Evangeliilor și glaurilor de peste an). — Pătrarele lunilor. — Genealogia casei domnitoare austriace. — Regenții europeni. — Serviciul postal și telegrafic. — Conspetul săptămânilor. — Taca de timbru pentru polițe și documente. — Tabela pentru computarea intereselor.

Șematismul

bisericeii ortodoxe orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprindend și pe protopresbiterii administratorii protopresbiterali, parochii și învățătorii cu comunele bisericesci din arhidieceșă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielilor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidență pentru oficiile parochiale și protopresbiterale. — Partea literară: Din Africa centrală. — Fragment din „Oglinda“, satiră de A. Naum. — Anecdote.

Insemnarea tērgurilor după alfabet, după luni și zile. — Anunțuri. — Catalogul cărților aflătoare în librăria arhidieceșă din Sibiu.

Administrațiunea tipografiei arhidieceșane în Sibiu.

CRISĂ MARE!

New-York și Londra nu au cruțat nici continentul european și o mare fabri de argintării s'a simțit indemnată a desface provisiunea sa mare numai pe lângă o mică remunerațiune a puterilor de lucru. Cu esecutarea acestui mandat sunt eu împuternicit. Espedez deci ori și cui obiectele următoare pe lângă simpla remunerae de **fl. 6.60** și anume:

- 6 cuțite fine cu tăiș veritabil englez.
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată.
- 6 linguri de argint patent american.
- 12 lingurițe de argint patent american.
- 1 lingură pentru supă de argint patent american.
- 1 lingură pentru lapte, de argint patent american.
- 2 păhare pentru ouă, de argint patent american.
- 6 tave Victoria englezesci.
- 2 felinare frumoșe de masă.
- 1 sitită pentru ceai.
- 1 lopățică pentru zahar pisat.

[206] 1-7

44 de bucăți laolaltă numai **fl. 6.60**

Tôte acestea 44 de bucăți au costat mai nainte fl. 40 și se pot căpeta acum pentru prețul minimal de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal cu totul alb, care își păstrează colorea 25 de ani pe garanță. Ca dovada cea mai bună, că inseratul acesta nu e

nici o înșelăciune

mē oblig prin acestea în public, a retrimite banii tuturor, căroră nu le convine marfa. Nimeni se nu lase deci privilegiul acesta admirabil și se și procure splendida garnitură, care e cu deosebire acomodată ca

present admirabil de Crăciun și Anul-Nou

precum și ca present de nuntă și pentru tôte gospodăriile mai bune. Se capeta numai la

A. HIRSCHBERG,

agentură principală a fabricelor americane unite de argintărie patent. Viena, II., Rembrandtstrasse 19, — Telefon Nr. 7114.

Ezpediția în provincie se face cu rambursă sau pe lângă anticiparea sumei.

Praful necesar de curățit 10 cr.

Veritabil numai cu marca înregistrată de alături (metal higienic).

Estras din scrisorile de recunoștință:

Gólniczbánya. Cu a două espediție de două garnituri sunt foarte mulțumit, și voui reomanda și altora. Dulla Mandor, capelan. Olmütz, 1 Maiu, 1892. Sunt foarte mulțumit cu espediția, ca e a întrecut pe departe așteptările mele. Căpitan Cz..., comanda pieții

Intinde mâna norocului!

500,000 mărci

ca câștig principal în cel mai favorabil cas oferă tragerea de losuri cea mare din Hamburg, care e aprobată și garantată de stat.

Cea mai avantagiōsă arangiere a noului plan este astfel, că în decurs de câte-va luni se decid cu siguranță **112.000 losuri cu 56.200 de câștiguri**, în sumă totală de

10,981.720 mărci;

între acestea se află câștigul principal de **500.000 mărci,**

special însă:

- 1 câștig á 300.000
- 1 " " 200.000
- 1 " " 100.000
- 2 câștiguri " 75.000
- 1 câștig " 70.000
- 1 " " 65.000
- 1 " " 60.000
- 1 " " 55.000
- 2 câștiguri " 50.000
- 1 câștig " 40.000
- 3 câștiguri " 20.000
- 21 " " 10.000
- 46 " " 5.000
- 106 " " 3.000
- 226 " " 2.000
- 822 " " 1.000
- 1325 " " 400
- 38050 " " 155

15590 câștiguri á marce 300, 200, 150, 134, 100, 98, 69, 42. 20.

Un câștigurile însemnate aici ajung la tragere în clasa întâi 2000 în sumă totală de m. 117.200.

Câștigul principal al clasei I se urcă la m. 50.000 și se ridică în clasa II la m. 55.000, în a III-a la m. 60.000, în a IV-a la m. 65.000, în a V-a la m. 70.000, în a VI-a la m. 75.000, în a VII-a însă eventual la m. 500.000, spec. m. 300.000, 200.000 etc.

Tragerile câștigurilor sunt stabilite după plan în mod oficial.

Pentru procsima tragere de câștiguri a acestor losuri garantate de stat costă:

- 1 los original întreg fl. 3.50
- 1 los original jumătate fl. 1.75
- 1 los original un sfert fl. .90

Tôte comandez, cari se adresază direct firmei noastre, se vor esecuta imediat cu cea mai mare acurateță, dacă se va trimite îndată sau cu ramburs postal costul, și fie-care primesce dela noi losurile originale provădute cu insigniile statului în mâna propie.

La comande se alătură gratuit planurile oficiale necesare, din cari se pot vedea atât împărțirea câștigurilor după diferitele clase, cât și respectivele sume, ce sunt a se depune la început, și noi trimitem după fie-care tragere interesășilor noștri, fără se fim provocați, listele oficiale.

La cerere trimitem înainte și franco plaul oficial, ca se-l vadă ori și cine și ne declarăm și pentru viitor gata, se primim înderăt pe lângă înapoierea sumei și înainte de tragere losurile, care nu ar conveni.

Plătirea câștigurilor se face după plan și prompt sub garanția statului.

Colecta noastră a fost întoideana cu deosebire de noroc însoțită și am plătit interesășilor noștri adese-ori cele mai mari câștiguri, între altele de mărci 250.000, 100.000, 80.000, 60.000, 40.000 etc.

Să pôte prevedé, că noi putem conta cu pozitivitate, că se vor împărtași foarte mulți de o întreprindere întemeiată pe cea mai solidă basă, și de aceea ne rugăm, ca se putem esecuta tôte comandez, se ni se trimită comandez, cât se pôte mai curend și în tot casul înainte de 15 Novembre a. c.

Kaufmann & Simon, afacere de bancă și de cambii în Hamburg.

Noi mulțumim onorașilor noștri mușterii pentru încrederea ce au avut-o până acum în noi, și pentru-că casa noastră e cunoscută pretutindenea de un lung șir de ani, îi rugăm pe toți aceia, cari se interesază de o tragere de losuri necondiționat solidă și țin la aceea, ca interesele lor se se validiteze în ori și ce direcțiune, se se adreseze numai direct la firma noastră Kaufmann et Simon în Hamburg. Noi nu stăm în legătură cu nici o altă firmă și n'avem agenți încredințați se vândă losuri originale din e lecta noastră, ci noi corespondăm numai direct cu mușterii noștri și aceștia se bucură de tôte avantajele unei corespondințe directe. Tôte comandez, cari vor sosii la noi, se vor înregistra îndată și se vor efeptui foarte prompt.

[208] 1-5